

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв**

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ: ТВОРЧІСТЬ ТА ТЕХНОЛОГІЇ

*Матеріали
XV Всеукраїнської науково-практичної конференції*

19 жовтня 2023 року

Київ – 2023

Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. / М-во культ. України та інформ. політики ; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. ; Наук. тов. студ., асп., доктор. і молод. вч. (Київ, 19 жовтня 2023 р.). Київ : НАКККіМ, 2023. 195 с.

Збірник матеріалів присвячено актуальним питанням стану культурно-мистецького простору в умовах сьогодення, технологій музичного продакшну в актуальному мистецтві, сценічного й аудіовізуального мистецтва, креативних індустрій сучасного соціокультурного простору, культурології та міжкультурних комунікацій; представлено дослідницькі практики молодих науковців.

Рекомендовано викладачам і здобувачам закладів вищої освіти, а також широкому колу читачів.

Редакційна колегія

Копієвська О. Р., в.о. ректора Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор культурології, професор, заслужений працівник освіти України

Степаненко Л. М., перший проректор з науково-педагогічної роботи Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор педагогічних наук, доцент

Денисюк Ж. З., в.о. проректора з наукової роботи та міжнародних зв'язків Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор культурології, доцент

Бугайова О. І., начальник відділу наукової та редакційно-видавничої діяльності Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат філологічних наук

Сєрова О. Ю., в.о. завідувача кафедри музичного продакшну Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат мистецтвознавства, член Національної спілки композиторів України

Бєлявіна Н. Д., кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного продакшну Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, заслужений діяч мистецтва України

Грищенко В. І., заступник завідувача кафедри музичного продакшну Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, кандидат педагогічних наук, доцент

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
(протокол № 4 від 27.11.2023)*

**Позиція авторів може не збігатися з позицією редакційної колегії збірника.
Автори несуть повну відповідальність за викладений матеріал.**

Але на початку 1930-х рр. позитивний зв'язок між музеями ще зберігався; зберігався поза квазідержавницьким розмежуванням українських земель та антиукраїнським ідеологічним тиском.

І це той факт, що є основою (підґрунтям) доброї традиції національної культурницької комунікації.

Література

1. Банах В. Музей НТШ у Львові (1912-1939): науково-фондова робота. *Historical and cultural studies/Історико-культурні студії*. Львів, 2017. № 1.
2. Банах В., Нагірняк А. Музейна співпраця Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові (1921–1929 рр.): напрямки й особливості. *Емінак* : науковий щоквартальник. Миколаїв, 2018. № 4. Т. 1.
3. Свенціцький І. Музеї і музейництво. Нариси і замітки. Львів, 1920.
4. Цвейбель Д. Дослідник минулого Донбасу М. В. Сибільов. *Український історичний журнал*. Київ, 1973. № 2.
5. Центральний державний історичний архів у м. Львові. Ф.309. Оп.1. Спр.85.
6. Український музей. Збірник 1. Репринтне перевидання 1927 р. Київ, 2007.
7. Щербаківський В. Українське мистецтво. Вибрані неопубліковані праці. Київ, 1995.
8. *Mały rocznik statystyczny*. Warszawa, 1938. Rok 9.

Романенкова Юлія Вікторівна,

*доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри дизайну
Київського університету імені Бориса Грінченка*

Єфімов Юрій Володимирович,

*старший викладач кафедри дизайну
Київського університету імені Бориса Грінченка*

УКРАЇНА У ВОГНІ: ПУЛЬС УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 р.

Наприкінці лютого 2022 р. українська культура опинилася перед шекспірівським вибором – бути чи не бути, оскільки раптовість подій, що відбуваються на політичній арені, змусила кожного громадянина країни побудувати алгоритм свого життя заново. Художники, музиканти, артисти – люди, найбільш вразливі та схильні до впливу зовнішніх факторів. Художнє життя багатьох міст України на якийсь час завмерло: Дніпро, Київ, Кривий Ріг, Маріуполь, Полтава, Одеса, Суми, Харків, Херсон занурилися у шквал подій, які змусили на певний час забути про високі матерії. Шок – стан, в який поринуло артжиття країни. Воно просто завмерло, люди намагалися схаменутися... деякі поселення просто стерті з лиця землі, вони перестали існувати. З початку війни з країни виїхало близько 12 мільйонів людей... Катастрофічна цифра. Хтось набув статусу біженця, хтось – тимчасовий притулок строком до двох років. Чимало чоловіків і повернулося в Україну після 24 лютого 2022 р. За даними низки опитувань, приблизно 90% людей збираються повернутися після закінчення військових дій, але є й менш оптимістичні прогнози – близько 52%, але зараз країна в гарячій фазі війни. І, враховуючи досвід Другої світової війни, насправді повернеться не більше половини тих, хто покинув країну. Але поки що тане не лише генофонд України, зникають культурні пам'ятки.

Один із кричущих чинників, що відкидає культурний розвиток держави на десятки років тому, – це знищення культурно-мистецької спадщини. Загибель музеїв, архітектурних споруд, історично цінних некрополів – смерть культурної пам'яті держави... Понад 30 музеїв і близько 380 культурних пам'яток було знищено повністю чи сильно постраждали лише за перші 4 місяці війни [1]. Станом на листопад 2022 р. вже було 564 випадки знищення об'єктів

культурної спадщини країни. Станом на кінець червня 2023 р. вже зафіксовано 582 зруйновані культурні об'єкти із загальної кількості понад 1500 постраждалих. Найбільше руйнувань припадає на Луганську, Донецьку, Запорізьку, Київську, Одеську, Херсонську області, але ці згубні жнива прокотилися по всій Україні. 25 лютого 2022 р. було спалено історико-краєзнавчий музей в Іванкові, колекцію картин Марії Приймаченко якого врятували співробітники, що винесли полотна на руках. 1 березня 2022 р. пошкоджено Музей при Меморіальному Центрі Голокосту «Бабин Яр» у Києві. Наступного дня було частково зруйновано краєзнавчий музей у сумнозвісній багатостраждальній Бородянці. У перші дні березня у Тростянці було практично знищено садибу князя Голіцина. 12 березня 2022 р. пошкоджено Святогірську лавру. 16 березня 2022 р. знищено драматичний театр Маріуполя. У ніч проти 7 травня 2022 р. палав внаслідок обстрілу літературно-меморіальний музей Григорія Сковороди у Харківській області. 12 червня 2022 р. під час обстрілу Миколаєва знищено Музей військової пам'яті. 10 листопада 2022 р. ракетними ударами завдано руйнування кільком музеям у центрі Києва. Зруйновано будівлю та розграбовано колекцію музею Архіпа Куїнджі у Маріуполі. Вже під час написання цієї статті, 20 липня 2023 р., під час ракетного обстрілу було пошкоджено історичний центр Одеси, зокрема знаменитий Археологічний музей Південної Пальміри. У ніч на 22 липня 2023 р. практично знищено Спасо-Преображенський собор XVIII ст. – пам'ятник, що знаходився під охороною ЮНЕСКО...

І це лише найстрашніші, кричущі приклади загибелі того, що створювалося зусиллями тисяч людей протягом століть.

Зрозуміло, робляться зусилля щодо збереження культурної спадщини: евакуюються у безпечне місце пам'ятники мистецтва, твори переносяться з постійних експозицій у фонди, монументальні пам'ятники захищені від обстрілів, обкладаються мішками з піском або обгороджуються коробами.

Але багато вже не підлягає відновленню. Український культурний фонд ініціював створення інтерактивної карти зі зникаючими пам'ятками – на превеликий жаль, вона майже щодня поповнюється новими об'єктами [2].

Проте шоківий стан, коли час зупинився, і перед очима кожного українця промайнуло все життя, тривав недовго. Це був стан культурної коми чи клінічної смерті, коли організм був ще живий, але скутий бездіяльністю, паралізований. Незабаром процеси знову завирували, кров знову шалено потекла по жилах художників.

Мистецтво України після 24.02.2023 р. – це процес національного ствердження та самоідентифікації, що відбувається у стислий термін, в умовах воєнного часу. Кадри документальної хроніки зберегли і скульптуру з піску, яку за допомогою підручних засобів створив військовий прямо в окопі, і гру військових-музикантів на дорозі біля протитанкових загороджень, і вальс випускників на тлі розбомбленої школи Харкова... Україна зберегла силу духу багато в чому саме завдяки художньому фронту – мистецтво стало зброєю, націленою на захист і творіння.

Література

1. Мапа культурних втрат. URL: <https://uaculture.org/culture-loss/> (дата звернення: 14.07.2023).
2. Названо кількість зруйнованих музеїв та пам'ятників в Україні через війну. URL: <https://ru.slovoidilo.ua/2022/06/15/novost/obshhestvo/nazvano-kolichestvo/> (дата звернення: 01.07.2023).